

Svar Rek. 22/2016, Felles nordisk innsats for en giftfri hverdag

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å opprette et felles nordisk kunnskapssenter for giftfri hverdag og hvilke alternativer som kan substituere giftige emner

å utrede muligheten for å sette nasjonale regler om anvendelsen av kjemikalier og hormonforstyrrende stoffer i tilfeller hvor EU regelverk vurderes mangelfull

å kontinuerlig oppdatere kriterier innenfor miljømerket Svanen for å sikre at svanemerkede produkter ikke inneholder kjemikalier og hormonforstyrrende stoffer, som vurderes risikable i forhold til skadelige helse- og/eller miljøpåvirkning

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad. den første at-sats «å opprette et felles nordisk kunnskapssenter for giftfri hverdag og hvilke alternativer som kan substituere giftige emner»

Tanken om et nordisk kundskabscenter for giftfri hverdag bringer op et spørsmål omkring, hvorvidt de nordiske lande bedre kunne bruke hinanden i informationsformidling og skabe synergier i form af fælles vidensformidling. Spørsmålet er aktuelt: selve EU's Kemikalieagentur (ECHA) påpeger at der er behov for mere samarbejde og netværk omkring udveksling af viden om gode alternativer både blandt myndighederne og blandt de forskellige led i virksomhedernes forsyningskæder.

MR-M deler udvalgets bekymring for giftige kemikalier i hverdag og anser spørgsmålet om mulige synergier i videreformidling af kundskab om giftfrie alternativer som relevant. De nordiske myndigheder gennemfører hver især omfattende arbejde i formidling af viden om farlige kemikalier og deres alternativer. Det kan forestilles, at øget samarbejde mellem de nordiske myndigheder omkring informationsformidling ville være giverigt for alle lande. Derfor stiller MR-M sig positiv over for forslag til et

projekt med formål om at øge samspil mellem de nordiske kemikaliemyndigheder i deres informations- og outreach funktioner.

Et fællesnordisk kundskabscenter vurderes dog ikke som det mest hensigtsmæssige tiltag til at skabe mere synergi. Ideen om et nordisk kundskabscenter tyder på et projekt med meget stor finansielle ramme. Den nordiske kemikaliegruppe (NKG) anvender årligt 4-5.000 000 DKK på projekter, som dens ekspertgrupper gennemfører. NKG opbygger viden om problematiske kemikalier, herunder hormonforstyrrende stoffer og deres skadelige effekter på sundhed og miljø, og supplerer de nationale myndigheders arbejde på området. Dette arbejde er medvirkende i udvikling mod stringent regulering og kontrol med kemikalier og afspejles i dag i et ikke ubetydeligt bidrag og indflydelse på området i EU og internationalt. I og med at de nordiske midler er begrænsede, vurderer MR-M, at disse bedst anvendes som hidtil i tråd med den nordiske miljøhandlingsplanens prioriteringer. I denne sammenhang skal der påpeges, at udover at have arbejdet med vidensopbygning, metodeudvikling og analyser, har man i det nordiske regi også støttet informationsformidling både til erhverv og borgere, fx SPIN og informationswebsider til skolebørn, Hannas hus.

Ad den andre at-sats « å utrede muligheten for å sette nasjonale regler om anvendelsen av kjemikalier og hormonforstyrrendestoffer i tilfeller hvor EU regelverk vurderes mangelfull»

De nordiske lande anser det yderst vigtigt at EU kemikaliergelværk udvikles med henhold til hormonforstyrrende stoffer. Landene prioriterer udviklingen af EU regelværket både i det nordiske samarbejde på minister og arbejdsgruppeniveau samt nationalt.

Rådet forslår at der iværksættes en juridisk udredning angående råderum, der eventuelt findes i forhold til skarpere nationale krav end defineret af EU regelværk. Sådan en udredning vurderes dog ikke nødvendigvis at kunne afstedkomme den efterspurgte information om omfanget af det nationale råderum i det, hvor sager angående råderummet først endeligt afgøres ved EU- og EFTA-domstolene. Det menes derfor, at de nordiske midler er bedst brugte til at direkte påvirke EU regulering.

Ad den tredje at-sats « å kontinuerlig oppdatere kriterier innenfor miljømerket Svanen for å sikre at svanemerkede produkter ikke inneholder kjemikalier og hormonforstyrrende stoffer, som vurderes risikable i forhold til skadelige helse- og/eller miljøpåvirkning

Det overordnede mål for Svanen på kemikalieområdet er at Svanen skal være et stærkt virkemiddel for at bidrage til udfasningen af miljø- og sundhedsskadelige stoffer.

Svanen udelukker som udgangspunkt miljø- og sundhedsfarlige kemikalier i miljømærkede produkter. Der gives undtagelser for brugen af farlige kemikalier, fx hvis der ikke er brugbare og udbredte alternativer til et farligt kemikalie, men kun hvis et produkts overordnede miljømæssige egenskaber samlet set bliver bedre, end hvis kemikaliet ikke anvendes. Jo tættere på kroppen og jo længere tid kemikalier tænkes at kunne påvirke, jo skrappe krav. Desuden udelukker generelt Svanen kemikalier, der er opført på EU's REACH Kandidatliste. Med hensyn til hormonforstyrrende stoffer, så har Svanen gennem de sidste 10 år typisk anvendt EU's liste over potentielt hormonforstyrrende stoffer for at udelukke disse stoffer og med ændring af status på denne liste, er ved at opdatere sine procedurer på dette punkt. Udelukkelsen af hormonforstyrrende stoffer gælder selve det miljømærkede produkt, men vil i nogle tilfælde også kunne være en udelukkelse ved anvendelse i produktionen af det miljømærkede produkt.

Svanens (og EU miljømærkets) kriterier opdateres med 4-6 års mellemrum. Ved revision af kriterier er der særligt fokus på miljø- og sundhedsfarlige kemikalier. Evaluering af eksisterende kriterier starter typisk 2 år før kriterierne udløber, og vil benytte nyeste viden med hensyn til miljø og sundhed. Forsigtighedsprincippet/ føre var-princippet skal ligge til grund ved mistanke om at stoffer kan ha alvorlige helse- og/eller miljøegenskaber.

Ved evaluering og revision af produktgrupper vurderes om der er mulighed for at stramme kravene til miljø- og sundhedsskadelige stoffer.

På denne baggrund anser Nordisk Ministerråd rekommandationen for opfyldt.